

VEOKs formand Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. Vatikanet: paven tager en gengift til kommunion
2. Tyskland: debat om gengifte
3. Tyskland: kirkeskat og medlemskab
4. England: begravelse uden præst
5. Irland: få nye præstestuderende
6. Irland: ny rapport om overgreb
7. Italien: strid om de nye messetekster
8. USA: biskop dømt for forsømmelighed
9. USA: Vatikanet tvinger en biskop til at genåbne en kirke
10. USA: biskop sælger sin bispebolig
11. USA: fald i elevtallet i katolske skoler
12. USA: Præsidentvalget

1. Vatikanet: paven tager en gengift til kommunion

Den 16. april 2012 fyldte pave Benedikt XVI 85 år. I den anledning kom en delegation på 150 personer fra Bayern, ledet af CSU-ministerpræsident Horst Seehofer, for at gratulere.

Horst Seehofer

Hele delegationen deltog i pavens messe og modtog kommunionen af pavens hånd - også ministerpræsidenten, selv om han er skilt og gift igen. Det at pavens således selv brød kirkens regler, har vakt røre i Tyskland, hvor biskopperne i højere og højere grad kritiseres for ikke at vil tillade gengifte at gå til kommunion.

(Kilde: Kristeligt Dagblad 23. august 2012)

Det er dog ikke første gang, en pave bryder sine egne regler på dette område. Pave Johannes Paul II gav nemlig i begyndelsen af 2000'erne den engelske premierminister og hans hustru kommunionen, selv om Tony Blair stadig var medlem af den anglikanske kirke. *Quod licet Jovi, non licet bovi* (hvad der er tilladt for Jupiter, er ikke tilladt for okse) lyder et romersk ordsprog fra antikken. Noget tyder på, at paverne ikke har glemt det.

2. Tyskland: debat om gengifte

Efter afsløringen i 2010 af de mange seksuelle overgreb på børn og unge, begået af præster, etablerede den tyske bispekonference en Dialog-Prozess for at genskabe de troendes tillid til kirken. Dets sidste møde blev afholdt den 14.-16. september i Hannover med deltagelse af 300 delegerede fra alle tyske bispedømmer. På dagsordenen stod en ændring af kirkens regler for ansættelse af gengifte. Som det er i øjeblikket kan ansatte blive fyret, hvis de efter en skilsmisse gifter sig igen - og det uanset i hvilken institution, de arbejder. Det kan altså være lige fra skoler, hospitaler, børnehaver og plejehjem til Caritas, der som nævnt i *VEOK Information nr. 4 af 8-feb-12* er Tysklands største private arbejdsgiver.

Robert Zöllitsch

At denne situation arbejdsretlig er uholdbar, er oplagt, især da mange af institutionerne drives for offentlige penge. Præsidenten for den tyske bispekonference, ærkebiskop Robert Zöllitsch meddelte da også, at kirken ville tage "konkrete skridt fremad" og "yderligere udvikle" sine ansættelsesregler. Det ville ske på bispekonferencens møde i Fulda senere på året. Her ville man også debattere kirkens forbud mod at give kommunion til gengifte. (Kilde: The Tablet 22. september 2012)

3. Tyskland: kirkeskat og medlemskab

Hvad biskopperne besluttede vedrørende gengifte på deres møde, har jeg ikke fundet nogen informationer om. Men på mødet fremkom de med, hvad *Vatican Insider* kalder, et ultimatum til tyske katolikker: ingen penge, ingen sakramenter!

Sagen drejer sig om kirkeskat. Som følge dels af sexskandalerne dels af den finansielle krise, der også presser mange tyske familier økonomisk, meddelte 181.000 i 2010 og 126.000 i 2011 de statslige skatteopkrævningskontorer, at de ønskede at blive som det hedder i Tyskland afregistreret, således at de slip for at betale kirkeskat. Den Ratzinger-effekt, man talte om i 2005, er for længst forduftet. Den tyske højesteret erklærede endvidere sidste år, at denne afregistrering udelukkende var et anliggende mellem den enkelte og skattevæsenet, hvorfor den ikke automatisk førte til en udmeldelse af kirken.

Nu har biskopperne altså svaret igen. Katolikker, som lader sig afregistrere, vil ikke længere kunne modtage skriftemålets, ægteskabets, kommunionens og firmelsens sakramenter, og når de dør, vil de ikke kunne få en kirkelig begravelse *).

De vil heller ikke få lov til at arbejde som frivillige i katolske foreninger, synge i katolske kor og arbejde i katolske institutioner som skoler og hospitaler.

*) Ifølge Kristeligt Dagblad 3. oktober skulle forbuddet også gælde dåbshandlinger, men det fremgår ikke af de internationale medier. Det, der menes, er formentlig, at de, der efter kirkens opfattelse er udtrådt, ikke længere kan fungere som faddere. At udelukke børn fra dåben ville i øvrigt stride mod kirkens regler, for præster skal døbe børn uanset forældrenes levevis. Det fik præsterne så sent som den 2. september indskærpet af ærkebiskoppen af Buenos Aires, kardinal Jorge Mario Bergoglio. (The Tablet 15. september 2012).

Beslutningen har fremkaldt en ophedet debat, for dermed udelukkes millioner af døbte fra deltagelse i kirkens liv og millioner risikerer at miste deres job. Generalsekretæren for bispekonferencen, Hans Langedörfer S.J., udtaler til de tyske biskoppers radiostation *Domradio*: ”Beslutningen er klar. Enhver som beder om en afregistrering, er ikke længere medlem af kirkens fællesskab.”

Efter en afregistrering vil den pågældende nu modtage et brev fra sin sognepræst og få tilbudt en samtale. ”Under denne samtale vil årsagerne bag personens beslutning blive drøftet og vedkommende vil blive orienteret om konsekvenserne,” fortæller pater Langendörfer videre.

Talsmanden for *Wir sind Kirche* Christian Weisner har denne kommentar: ”På dette tidspunkt er det virkelig det forkerte signal at sende af de tyske biskopper, som ved, at den katolske kirke er i dyb krise.” De skulle hellere overveje, hvorfor 120.000 tyskere har ladet sig afregistrere hvert år siden 1990. Weisner peger endvidere på, at biskopperne med deres dekret lægger flere opgaver over på de hårdtarbejdende sognepræster, der allerede nu er ved at bukke under i deres betjening af de mange sogne, de har fået tildelt. Desuden vil beslutningen kun kunne effektueres i sogne, hvor alle kender hinanden.

Kirkeskatten er på 8% i Bayern og Baden-Württemberg og 9% i de øvrige tyske delstater. Den udregnes på følgende måde: Tjener en person 60.000 euro om året, betaler vedkommende med en trækprocent på 30% 18.000 euro i skat. Kirkeskatten er da fx 9% heraf, dvs. 1.620 euro, svarende til cirka 12.000.

I Danmark, hvor Folkekirkeens skatteprocent i gennemsnit er 0,89%, ville en person med samme indtægt (cirka 450.000 kr.) betale cirka 4.000 kr., altså blot 1/3 af, hvad en katolik ville gøre i Tyskland.

I alt får den katolske kirke i Tyskland mellem 5 og 6 mia. euro ind i kirkeskat om året (svarende til cirka 40 mia kr.). En trediedel af Tysklands befolkning på 82,3 mill. er katolikker. Af disse går 13% i kirke hver søndag mod 22% i 1998. (Kilder: pressemeddelelse fra *Wir sind Kirche*, *Vatican Insider* 25. september 2012 og *Catholic Herald* 30. september 2012, samt Wikipedia og *Politiken* 16. april 2012)

4. England: begravelse uden præst

Her i sensommeren har det store samtaleemne i England været ærkebiskop Patrick Kelly af Liverpools beslutning om at udpege 22 lægfolk af begge køn som ”begravelsespræster”. Disse lægfolk er specielt trænet til at stå for begravelsesceremonien med læsninger og bønner, men nogen requiemsmesse vil de ikke kunne foretage, hed det i en meddelelse fra ærkebiskoppen.

At baggrunden herfor er den katastrofale tilbagegang i antallet af præster er oplagt - man regner med, at der kun vil være 100 præster i ærkebispedømmet om tre år - men den er bestemt ikke uden pastorale omkostninger, for, som det hedder i The Tablets leder, *"en begravelse er en unik mulighed for at nå ud til almindelige mennesker, af hvilke mange er kirkefremmede, med det glædelige budskab om det evige liv. Symbolismen ved præstens tilstedeværelse er af afgørende betydning for forkyndelsen og modtagelsen af dette budskab."* Mange kirkefremmede katolikker og ikke-katolikker vil desuden nemt kunne få den opfattelse, at kirken er holdt op med at bekymre sig om de efterladte og deres sorg.

Men som en anden siger: *"Dette er en god mulighed for os til at lære af vore anglikanske og methodistiske brødre og søstre, om hvordan man træner og støtter lægfolk til at stå for liturgien. Vi behøver ikke at genopdage hjulet."*

(Kilder: The Tablet 25. august, 1. september, 8. september og 15. september 2012)

Søndagsgudstjenester uden præst har vi allerede. Det er efterhånden også sjældent, at skolernes religionsundervisning foretages af en præst. Nu er det altså begravelser uden præst. Man spørger unægteligt, hvad bliver det næste? Uanset fornuften bag ærkebiskoppens beslutning, bør man passe på, for det kunne jo være, at vi en dag nåede til den erkendelse, at vi slet ikke behøver præster. Og hvad så?

5. Irland: kun få nye prætestuderende

Kun 12 mænd har i september påbegyndt deres uddannelse til præst. Det er tre færre end sidste år og halvdelen af, hvad det var i 2009.

(Kilde: The Tablet 1. september 2012)

6. Irland: ny rapport om overgreb

Sager om præsters misbrug af børn og unge synes aldrig at ville stoppe. Nu er en ny rapport offentliggjort om private skoler, drevet af ordener som Helligåndsfædre, Det hellige hjertes missionærer og Dominikanerne. Den viste til manges overraskelse, at der var forholdsvis flere beskyldninger om seksuelt misbrug mod medlemmer af disse ordener end mod sognepræster.

Rapporten viste også, at skolelederne i årtier havde undladt at beskytte eleverne mod mindst 47 Helligåndsfædre, som skulle have misbrugt over flere hundreder børn, og at sagerne ikke blev anmeldt til de kirkelige - og slet ikke til de statslige myndigheder. Alt, hvad skolelederne gjorde, var at flytte de pågældende præster til en anden skole enten i Irland eller i udlandet. (Kilde: Irish Times 8. sept. 2012)

7. Italien: strid om de nye messetekster

Som alle andre steder har de nye messetekster også i Italien fremkaldt strid. De er ganske vist ikke indført endnu, så indtil videre er det blot ændringen af eucharistibønnens "for alle" til "for mange", der har skabt ballade. Biskopperne har i enighed ønsket at bevare "for alle", men pave Benedikt har gjort det klart for dem, at spørgsmålet ikke er til forhandling. (Kilde: The Tablet 1. september 2012)

Ændringen begrundes med, at der i den latinske tekst står "pro multis" og ikke "pro omnibus", men da ordet "mange" på aramæisk, der som bekendt var det sprog, Jesus talte, inkluderer "alle", kan "for alle" sagtens forsvares.

8. USA: biskop dømt for forsømmelighed

Robert W. Finn

Ved et retssag i Kansas City er biskop Robert W. Finn af Kansas City-St. Joseph dømt skyldig i at have undladt at anmelde en præst, som havde flere hundrede pornografiske billeder af småpiger på sin computer. Da biskoppen i 2010 blev bekendt hermed, havde han en samtale med præsten, der erkendte at have en "pornografisk problem." Biskoppen nøjedes imidlertid med at placere ham i et kloster og beordrede ham til at holde sig væk fra børn. Men det forhindrede ikke præsten i fortsat at tage billeder af pigers kønsdele. Først i maj 2011, dvs. fire måneder senere, anmeldte de kirkelige myndigheder uden biskoppens billigelse præsten til politiet. Strafframmen for biskoppens forsømmelse var et års fængsel og en bøde på 1.000 \$, men biskop Finn slap med en overvågningsdom på to år.

Sagen viser, at kirkens egne regler kun virker, hvis biskopperne overholder dem. Og det gjorde biskop Finn ikke. Så derfor stiger presset på ham for at få ham til at trække sig som biskop; for paven synes ikke indstillet på at fyre ham.

(Kilder: New York Times 6. september, The Tablet 15. september 2012)

9. USA: Vatikanet tvinger en biskop til at genåbne en kirke

I USA har to eller tre bispedømmet måtte erklære sig konkurs, men de har ikke været de eneste med økonomiske problemer. For det gælder alle bispedømmerne. Som følge heraf, kombineret med manglen på præster, er biskopperne gået i gang med at sammenlægge sogne og sælge kirker og præstegårde.

Pastoralt er denne politik ødelæggende, kirkeretslig er den undertiden tvivlsom. Især i USA, hvor flere sognekirker er opført og betalt af menigheden langt før, USA blev inddelt i bispedømmer. Så hvem ejer egentlig kirken? Det blev aktuelt for et par år siden, da en biskop forflyttede en præst fra et velfungerende polsk sogn, så han kunne lukke og sælge kirken og derved få fingrene i de store kapitalgoder, der tilhørte den pågældende kirke. Denne sag blev af menigheden indanket for domstolene, men endnu er der vist ikke faldet en afgørelse.

En anden mulighed er at appellere en kirkelukning og sognenedlæggelse til Vatikanet. Det har flere amerikanske menigheder gjort. I august var det Immaculate Conception Church i Wellsville i bispedømmet Youngstown i staten Ohio, Vatikanet beordrede biskoppen til at genåbne.

Forleden genåbnede også St. Mary's Church i Akron i bispedømmet Cleveland. Den var blandt de 50 kirker, biskoppen havde lukket mellem august 2009 og juni 2010. Efter klager fra de berørte menigheder har Vatikanet nu beordret biskoppen til at genåbne denne og 10 andre kirker i bispedømmet.

I alt har Vatikanet i de sidste år krævet 28 lukkede kirker genåbnet i syv bispedømmer i USA. (Kilde: email fra USA, udsendt gennem IMWAC's netværk).

Eksemplerne viser, hvor svært det er at nedlægge kirker. Man forstår derfor godt, at biskop Kozon tænker sig grundigt om, før han begynder på noget lignende i Danmark.

10. USA: biskop sælger sin bispebolig

Der er dog andre måder at få penge i kassen. I bispedømmet Philadelphia, som har måttet betale store erstatninger til ofre for præsters sexmisbrug, har ærkebiskop Charles Chaput meddelt, at han har solgt sin 16-værelses bispebolig for 10 mill. US \$ (58 mill. kr.), og at han flytter ind i en lejlighed i bispedømmets præsteseminarium.

Hermed følger han kardinal-ærkebiskoppen af Bostons eksempel, for han fraflyttede og solgte sit enorme palæ i for nogle år siden - netop for at få råd til at betale de erstatninger, domstolene havde pålagt ham. (Kilde: The Tablet 15. september 2012)

11. USA: dramatisk fald i elevtallet i katolske skoler

I 1965 havde de katolske skoler i USA 6.5 millioner elever, i dag er tallet lidt under 2 millioner. En af forklaringerne på dette fald skulle være, at da skolerne ikke modtager offentlig støtte, må forældrene selv punge ud og betale, hvad det koster at have et barn i en katolsk skole. I Los Angeles ærkebispedømme varierer de årlige skolepenge for en elev i under- og mellemskolen fra 3.000 til 3.500 \$ (ca 17.000-20.000 kr.) og i gymnasiet fra 6.000 til 25.000 \$ (ca 35.000-145.000 kr.). (Kilde: The Tablet 1. september 2012)

Jeg er ikke sikker på, at skolepengenes størrelse er den eneste årsag, for skal et barn og ungt menneske have en ordentlig uddannelse, koster det penge - uanset om skolen er katolsk eller ej. Da jeg i 2004 var i USA, prøvede jeg at lave en beregning over, hvor meget min datters skolegang og uddannelse (hun er antropolog) ville have kostet, hvis vi havde boet i USA. Jeg husker ikke tallet, men det var vist i nærheden af fem millioner. Så engang i mellem er man glad for at bo i Danmark.

12. Den amerikanske valgkamp

Om en præsidentkandidat er katolik eller ej, optager ikke de amerikanske biskopper. For dem er det vigtigste, om han beskytter de traditionelle værdier, især på det seksuelle område. Derimod ser de bort fra, om han også står for en politik, der i overensstemmelse med kirkens sociallære. Det værste de ved, er liberale kandidater. Derfor støttede de George W. Bush mod katolikken John Kerry i 2004 og foretrak John McCain i stedet for Barack Obama og hans vicepræsidentkandidat, katolikken Joe Biden i 2008.

I det sidste år har biskopperne kraftigt kritiseret præsident Obama og især hans sundhedsminister, katolikken Kathleen Sebelius. Årsag: præsidentens sundhedsreform, som pålægger alle arbejdsgivere, også de katolske, at betale for de ansattes sygeforsikring. Den indbefatter nemlig også de ansattes ret til gratis prævention og abort. Forhandlinger mellem New York ærkebiskop, kardinal Dolan og sundhedsministeren kom der intet ud af, for alt, hvad regeringen ville gå med til, var, at fritage kirken for at betale den fulde forsikring for dens præster og ordensfolk.

Derfor har biskopperne, anført af den ærkekonservative kardinal Dolan, i det sidste år ført et sandt korstog mod præsidenten. I dag taler man om, at de er blevet et haleslæng af de mest konservative kredse i det republikanske parti. Derfor sagde kardinalen også ja til at lede den afsluttende bøn på partiets konvent. Da det kom frem, skyndte demokraterne at bede kardinalen om at gøre det samme på deres konvent - noget kardinalen ikke kunne nægte, for officielt støtter kirken jo ingen af de to partier. Så kardinalens bøn blev afslutningen på begge konventer; ret pudsigt egentlig, når man tænker på, at stat og religion er adskilt i følge forfatningen.

I håb om at samle de bispetro katolske stemmer op valgte Mitt Romney katolikken Paul Ryan som sin vicepræsident - en mand, som inspireret af den ateistiske filosof Ayn Rands socio-økonomiske teorier er lige så meget på konfliktkurs med kirkens officielle lære som vicepræsident Biden.

En frisk meningsmåling viser dog, at katolikkerne fortsat bakker op om Obama, thi hvor han i juni havde et lille forspring i forhold til Romney på 49 - 47 %, er dette i september steget til 54 - 39. Det er især kvinder og de sorte vælgere, Romney støder fra sig. (Kilde: National Catholic Reporter 27.9.2012)